

Predstavljamo zaštitu i ishranu dugogodišnjih nasada u jesen

Novembar mjesec je pravo vrijeme za zaštitu voća. Voćke sada ulaze u fazu mirovanja, poslije opadanja lišća, kada moramo izvršiti mjere zaštite kako bi smanjili infektivni potencijal bolesti za narednu godinu.

Jesenja zaštita voćnih nasada ima veliki značaj u zaštiti od mnogih bolesti koje su zastupljene u našim voćnjacima. Kod jabučastog voća to su bolesti prouzrokovane gljivicom *Nectria galigena* i bakterijom *Erwinia amylovora*. Kod koštičavog voća (šljiva, višnja i dr.) to su bolesti prouzrokovane bakterijom *Pseudomonas mors - prunorum*, i gljivicama *Stigmina carpophila* i *Taphrina deformans*.

U ovom periodu protiv uzročnika ovih bolesti koriste se hemijske mjere zaštite „plavo prskanje“ koje se izvodi preparatima na bazi bakra. Zaštita preparatima na bazi bakra ima značaj i u dezinfekciji odnosno zaštiti ožiljaka nakon opadanja lista jer su ožiljci ulazni otvor za razvoj infekcije patogenima. Prskanjem se štite i veće rane na stablima koje nastanu odstranjivanjem zaraženih grana. Prskanje se obično izvodi kada je opalo oko 70% lišća, a može se ponoviti kada lišće potpuno opadne.

Preparati na bazi bakra: Bakrocid S-50 u koncentraciji 0,75% (750 grama u 100 l vode), Kupragin, Champion i drugi preparati na bazi bakra koji se mogu naći na tržištu.

Premazivanje debla voćaka krečnim preparatima

Stabla voća premazujemo krečnim preparatima kako bi spriječili naglo zagrijavanje pod uticajem sunčevih zraka što može dovesti do negativnih posljedica za voćke. Međutim naši farmeri prave greške i stabla premazuju krečom u proljeće poslije zime i tako ne ostvaruju prave efekte zaštite.

Na primjer, u novembru minimalna temperatura vazduha je u prosjeku 6 stepeni i uslijedi par sunčanih dana sa temperaturom do 24 stepena, što dovodi do ascedentnog kretanja sokova, odnosno sokovi kolaju te poslije smjene visokih i niskih temperatura dolazi do pucanja kore. Na mjestima gdje puca kora naseljavaju se patogeni odnosno uzročnici truljenja i takve rane teško zarastaju. Da spriječimo ovu pojavu, debla i račvište grana treba premazati smjesom svijetle boje koja se sastoji od: 5 kg gašenog kreča, 0,5 kg močivog sumpora, 0,5 kg kuhinjske soli i vode. Sastojke dobro izmiješati da se dobije rijetka smjesa koju nanosimo četkom ili većim kistom. Prije premazivanja dobro je da smjesa odstoji 24 h kako bi bolje prijanjala za koru. Sumpor uništava štetne gljivice na kori i odbija štetočine, dok sol smjesi daje ljepljivost.

Preporučuje se korištenje gašenog kreča, jer se takva smjesa bolje drži na kori voćaka, nego ona pripremljena od hidratiziranog kreča. Stabla treba premazati od zemlje pa do iznad račvišta grana. Posebno su osjetljiva mjesta gdje grane izlaze iz debla na oštećenja od mraza, odnosno djelovanju niskih temperatura. Ukoliko primijetite pucanje kore, takve rane je dobro očistiti od trule kore sve do zdravog tkiva i zatim premazati gustom otopinom modre galice. Poslije toga premazivanje voćarskim voskom pomaže u zarastanju rana. Na kraju, krečenjem voćaka pred zimu bijela boja odbija sunčeve zrake otežava zagrijavanje debla, usporava kretanje sokova, odlaže kretanje vegetacije na 7-10 dana i time izbjegavamo mrazeve koji eventualno kasne u toku vegetacije.

Ishrana voćnih nasada u jesen

Ishrana voćaka trebala bi da se zasniva na analizi tla i analizi lista. Na osnovu analize tla, urađene prije podizanja nasada, radi se meliorativno đubrenje, koje daje osnov za korištenje zemljišta u toku proizvodnih godina, ukoliko redovnom kontrolom proizvodnih sposobnosti zemljišta regulišemo ishranu, odnosno đubrenje.

Potrebe voćaka za pojedinim hranjivima su različite od voćne vrste i sorte kao i od određene fenofaze razvoja (porast, cvjetanje, oplodnja, zretanje plodova itd.). Često se u zasadima javljaju negativne

posljedice manjka ili viška pojedinih makro i mikro elemenata (N, P, K, Ca, Zn). Najčešći je višak azota koji izaziva mehanička oštećenja na stablima (pucanje kore), a što je mnogo bitnije i poremećaj mnogih fizioloških procesa, što vrlo često dovodi do neredovne rodnosti ili u mladim zasadima, do odlaganja početka rodnosti. Takođe višak azota smanjuje apsorpciju drugih elemenata iz zemljišta što se sve negativno odražava na voće. Takođe višak kalijuma izaziva slabije usvajanje drugih elemenata, slab razvoj ploda, dok višak fosfora smanjuje apsorpciju cinka i mangana. Ustaljene norme za đubrenje pojedinih voćnih vrsta treba da budu samo orijentacija za ishranu koja uz redovnu analizu tla i lista daje prave rezultate. Tako na primjer, jabuka godišnje zahtijeva po jednom ha 80 kg čistog azota, 40 kg čistog fosfora i 14 kg čistog kalija, kruška 60:30:110 (NPK), malina 100:70:150, šljiva 90:50:110, jagoda 100:70:170 itd. Kada govorimo o ishrani, moramo voditi računa i o vremenu unošenja hranjiva. Organska đubriva (stajnjak) unose se zajedno sa kalijumom i fosforom u jesen nakon opadanja lišća uz obavezno oranje, dok se 1/3 predviđenog azota unosi u jesen a ostatak u proljeće kada kreće vegetacija.